

De Vrije Universiteit Brussel werft **twee voltijdse doctoraatsonderzoekers** aan, die vanuit hun complementaire expertise zullen samenwerken aan het interdisciplinaire onderzoeksproject:

Re-building Brussels (1695-2025): The construction sector as an engine for social inclusion and circularity

Startdatum:	1 oktober 2021
Indienen dossier:	28 juni 2021
Duur contract:	1 jaar doctoraatsbeurs, 3x verlengbaar
Diploma's:	MSc Ingenieurswetenschappen: architectuur, MA Architectuur, MA Geschiedenis, MSc Geografie/Geography, MSc Stedenbouw en Ruimtelijke Planning, MSc Urban Studies (of gelijkwaardig)
Talenkennis:	degelijke kennis van Nederlands, Frans en Engels
Eigenschappen:	interesse in actuele en historische stedelijke ontwikkeling, vermogen tot zelfstandig en in teamverband werken

Context van het onderzoeksproject

Het onderzoeksvoorstel *Re-building Brussels (1695-2025): The construction sector as an engine for social inclusion and circularity* bouwt voort op het lopende IRP-programma (2016-2021) *Building Brussels. Brussels City Builders and the Production of Space, 1794-2015* waarin de drie onderzoeksteams Architectural Engineering (AELA), Historisch Onderzoek naar Stedelijke Transformatieprocessen (HOST) en Cosmopolis - Centrum voor Stedelijk Onderzoek (COSM) van de VUB hun krachten bundelden om de leefbaarheid van kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) in de bouwsector in Brussel te onderzoeken. De bouwsector is een onderbestudeerde, maar belangrijke sector zowel in de economische geschiedenis als voor de 'foundational economy' en de productieve stad. De eerste fase van het programma leverde een gedetailleerde inventarisatie op van de sector in de afgelopen 200 jaar en belangrijke inzichten over veranderende netwerken, infrastructurele behoeften en hun integratie in de stedelijke ruimte. Zo werden stedenbouwkundige en planningsstrategieën ontwikkeld om de ruimte voor productie in de huidige dichte en gemengde stedelijke gebieden veilig te stellen.

(Meer info zie <https://www.vub.be/arch/project/buildingbrussels>)

Voortbouwend op de inzichten verworven tijdens het eerste IRP-project, zal dit tweede IRP-project onderzoeken hoe het hergebruik van materialen en de arbeidsmarkt in Brussel zijn geëvolueerd sinds het begin van de moderne stedelijke groei in de achttiende eeuw tot vandaag, om zo een beter inzicht te krijgen in de lange-termijndynamiek die de relatie tussen de stedelijke bouw en de ecologische en sociale impact ervan vormgeeft. Dit onderzoek zal tegelijkertijd prangende hedendaagse stedelijke uitdagingen aanpakken: een circulaire economie en een arbeidsmarkt als springplank voor sociale mobiliteit, waardoor de ongelijkheden binnen de stad worden verminderd.

De bouwsector is een zeer relevante casestudie, omdat deze sector altijd een cruciale rol heeft gespeeld in de tewerkstelling van zowel geschoolde als ongeschoolde, vaste en tijdelijke werknemers, maar ook van stadsbewoners en nieuwkomers. En hoewel de bouwsector als een logge sector wordt beschouwd, zal het bestuderen van de grote tijdsspanne (de voorbije 330 jaar) belangrijke evoluties en dynamieken aan het licht brengen. Waarom ondervinden we vandaag bijvoorbeeld zoveel moeilijkheden bij het opzetten van een netwerk voor het demonteren en hergebruiken van

bouwmaterialen als Brussel 300 jaar geleden al een goed georganiseerde en gereguleerde hergebruiksector had?

In aansluiting bij de algemene context, doelstellingen en opzet van dit interdisciplinaire onderzoeksproject, worden hieronder twee mogelijke complementaire doctoraatstrajecten geformuleerd. Daarnaast staat het kandidaat-onderzoekers vrij een eigen traject voor te stellen. De onderzoeksteams zullen dat beoordelen, zowel op de wetenschappelijke waarde, het innovatieve karakter, de relevantie en haalbaarheid van het voorgestelde traject op zich, maar ook op de manier waarop het toelaat de algemene doelstellingen en beoogde interdisciplinariteit van het algemene project te bewerkstelligen.

1. **Geschiedenis van (de)constructie en hergebruik.**

Hoewel het demonteren en hergebruiken van bouwmaterialen altijd deel heeft uitgemaakt van de bouwindustrie, blijven deze onderwerpen grotendeels onderbelicht in de geschiedenis van de bouwsector, de architectuur en aanverwante disciplines. Dit doctoraatstraject onderzoekt welke materialen de voorbije eeuwen werden hergebruikt, welke actoren betrokken waren, welke werkruimtes, uitrusting en vaardigheden nodig waren om de hergebruikte materialen te inventariseren, demonteren, reinigen, transporteren, stockeren en verkopen. Ook zal worden gekeken naar de relatie tussen traditionele renovatieactiviteiten (renovatie wordt dan geïnterpreteerd als het instandhouden/hergebruiken van de oorspronkelijke bouwmaterialen ter plaatse) en zogenaamd "off-site hergebruik", o.a. met betrekking tot (ambachtelijk) vakmanschap. Inzichten in de evolutie van het wettelijk kader, de opkomst en rol van 'afbraakaanemers', de kwaliteitsprocedures van hergebruikte materialen en de arbeids- en materiaalkosten worden uitgebreid en gerelateerd aan de hedendaagse context. Het onderzoek wordt uitgevoerd in een internationaal-comparatief perspectief, om te begrijpen hoe de Brusselse praktijk en het Brusselse beleid verschilden van die in andere steden en landen.

Dit onderwerp zal vooral begeleid worden vanuit de groepen Architectural Engineering (AELA) en Historisch Onderzoek naar Stedelijke Transformatieprocessen (HOST)

2. **Dualisering en integratie van de arbeidsmarkt in de bouwsector.**

Afbraak, hergebruik en renovatie maken ook integraal deel van de pre-industriële bouwpraktijk en suggereren een circulaire stedelijke economie *avant la lettre*. Naast de ecologische component, echter, is de bouwsector ook steeds verweven geweest met bredere processen van dualisering, professionalisering en proletarisering in de grootstedelijke arbeidsmarkt. Binnen dit doctoraatstraject onderzoek je evoluties in de beroeps- en inkomensstructuur binnen de Brusselse bouwsector. De volgende onderzoeksvragen zijn daarbij sturend: In welke mate was de bouw een motor in processen van het uitdiepen of tegengaan van stedelijke ongelijkheid? In welke mate waren circulaire segmenten van de bouw vervat in deze bredere processen? Hoe en waarom hebben lokale overheden de stedelijke arbeidsmarkt vormgegeven? Welke beleidsmaatregelen, strategieën of omstandigheden droegen bij tot arbeidsmarktintegratie en sociale mobiliteit?

Dit onderwerp zal vooral begeleid worden vanuit de groepen Historisch Onderzoek naar Stedelijke Transformatieprocessen (HOST) en Cosmopolis - Centrum voor Stedelijk Onderzoek (COSM)

Binnen het ruimere tijdsbestek (1695-2025) wordt bijzondere aandacht besteed aan vier sleutelmomenten en -periodes die cruciaal zijn op gebied van circulariteit, arbeid en sociale inclusie in de geschiedenis van Brussel. Door die focus in te bouwen wordt de interdisciplinaire samenwerking tussen de onderzoekers en onderzoeksgroepen gestimuleerd en wordt ook de haalbaarheid van het project gewaarborgd, aangezien historische bronnen en gegevens over hergebruik, arbeid en ongelijkheid in de bouw (1695-2025) niet voor alle aspecten van dit onderzoek in kant-en-klare databases of in doorlopende reeksen beschikbaar zijn.

- **Het bombardement op Brussel in 1695** veroorzaakte de (gedeeltelijke) vernietiging van ongeveer 3500 huizen. Dit is een uitstekende case-study om onderzoek te doen naar het normatieve kader en de praktijk van wederopbouw en hergebruik; de manieren waarop aan de vraag naar bouwarbeid werd voldaan; de gevolgen die dit had voor de foundational economie en de sociale mobiliteit.

Bronnen: stedelijke en gildeverordeningen, aanbestedingen, bouwrekeningen, rechtszaken, verzoeken, reglementen, beroepsgegevens in volkstellingen, contracten, tellingen en fiscale gegevens

- De periode **1750-1850** wordt gekenmerkt door de afschaffing van de ambachtsgilden, gevolgd door een periode van sterke deregulering. Wat waren de gevolgen van deze verandering voor de arbeidsmarktsegmentatie, de ongelijkheid en de kansen op sociale mobiliteit?

Bronnen: datasets IRP 2016-2021, stedelijke en nationale regelgeving, fiscaliteit, octrooien

- De periode **1860-1930** is van cruciaal belang wegens een algemene verschuiving in de manier waarop gebouwen werden ge(de)construeerd. Bovendien vonden er in Brussel goed gedocumenteerde grote infrastructuurwerken plaats (overkapping van de Zenne, Noord-Zuidverbinding) die het mogelijk maken om zowel de groei als de achteruitgang van de arbeids- en hergebruikmarkt te bestuderen.

Bronnen: datasets IRP 2016-2021, aanbestedingen, bouwrekeningen, iconografie, bouwaanvragen, verslagen van bouwarcheologie ter plaatse, bestekken....

- De huidige periode (**1990-2025**) laat een duidelijke verschuiving zien van nieuwbouw naar renovatie, een hernieuwde belangstelling voor circulariteit, een radicale europeanisering die de integratie op de arbeidsmarkt ondermijnt en de toenemende beroeps- en inkomenspolarisatie in ruimere zin.

Bronnen: nationale sociale zekerheidsgegevens, het nationale ondernemingsregister, de Limosa-dataset over vacatures in België, maar ook primaire gegevens die moeten worden verzameld via veldwerk, enquêtes en bedrijfsrapporten.

Je vaardigheden

Je beschikt over de nodige vaardigheden om optimaal te functioneren in een interdisciplinaire context. Je kan zelfstandig werken, maar functioneert even goed in een team. Je drukt je vlot uit in het Nederlands en het Engels en kan Franse (historische) bronnen interpreteren.

Je wetenschappelijke onderzoekservaring

De vacature is specifiek gericht op jong talent (met minder dan 12 maanden bezoldigde wetenschappelijke onderzoekservaring) dat bereid is om mee te dingen naar extern gefinancierde onderzoeksbeurzen (FWO of andere).

Van de kandidaat wordt verwacht de onderwijsvisie van de universiteit te onderschrijven (integrale tekst te raadplegen op de website van de universiteit).

In het kader van het gelijke kansen- en diversiteitsbeleid moedigen we alle talentvolle, geëngageerde personen aan om zich kandidaat te stellen.

Geïnteresseerd?

Spreekt deze functie je aan? Bezorg ons dan, via mail naar ine.wouters@vub.be, ten laatste op maandag **28 juni 2021** volgende documenten:

- een bondige motivering, met inbegrip van een voorstel voor het doctoraatsonderzoek (vanuit de hierboven beschreven trajecten of een eigen voorstel)
- een beknopt curriculum vitae
- je diploma's

Geschikte kandidaten zullen uitgenodigd worden voor een interview op 7 juli 2021.

Heb je vragen over deze functie? Contacteer dan

- Prof. Ine Wouters via ine.wouters@vub.be (AELA),
- Prof. Heidi Deneweth via heidi.deneweth@vub.be (HOST), of
- Prof. David Bassens via david.bassens@vub.be (COSM).

Wil je graag weten hoe het is om te werken bij de VUB? Ga dan naar www.jobs.vub.be en ontdek alles over o.a. onze campussen, voordelen, strategische doelen en collega's.